

CIRKULÄR 17:68

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Mona Fridell m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar för åren 2017–2021

I detta cirkulär presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Slutligt beskattningsutfall för inkomståret 2016
- Skattesatser 2018
- Befolkningsuppgifter per den 1 november 2017 och reviderad befolkningsprognos
- Kostnadsutjämning 2018
- Ny statsbidragsram pga. skatteväxling
- Utfall i LSS-utjämningen år 2018
- Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex
- Arbetsgivaravgifter och PO-pålägg för kommunerna år 2018
- Datum för utbetalning av preliminära skatter och bidrag 2018
- Kommunal fastighetsavgift, endast beräkning här, för mer information se cirkulär 17:69
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Skatteunderlagsprognosen är reviderad jämfört med prognosen i september (cirkulär 17:47), främst till följd av att den senaste tidens utveckling har föranlett en upprevidering av ökningstakten för arbetade timmar i år och nästa år. Då vi inte ändrat vår bedömning av sysselsättningsnivån vid en ekonomi i balans innebär det svagare utveckling 2019 och 2020 än enligt förra prognosen.

Högonkonjunktur 2017 och 2018

Svensk BNP har inte vuxit så snabbt under 2017 som tidiga utfall och prognoser indikerat. Men konjunkturen har ändå förstärkts markant och även 2018 kommer att präglas av högonkonjunktur. Den något svagare utvecklingen gäller dock inte antalet arbetade timmar eller lönesumman, vår prognos innebär tvärtom en något starkare utveckling. Det innebär en fortsatt hygglig ökning av det reala skatteunderlaget 2017 och 2018. Under loppet av 2018 blir den ekonomiska utvecklingen dock svagare och högonkonjunkturerna når då sin kulmen.

Framförallt var det nettoexporten som drog ned tillväxttakten under 2017. Även den höga investeringstakten har dämpats något, vilket drog ned den totala tillväxttakten jämfört med förväntningarna. Det beror på att bostadsbyggandet nu är på en så hög nivå att det är svårt att höja den ytterligare.

Utvecklingen efter 2018 är svår att prognosticera. Vår skatteunderlagsprognos för 2019 bygger på ett antagande om en relativt snar återgång till ett neutralt konjunkturläge. Det innebär en markant uppbromsning av skatteunderlagets ökningstakt 2019 och 2020. Ett mer utdraget förlopp skulle betyda att uppbromsningen fördelas på fler år. Oavsett hur snabbt det går så står kommuner och landsting inom kort inför en mycket besvärlig obalans mellan snabbt växande demografiskt betingade behov och ett långsamt växande skatteunderlag.

Trots den svagare investeringstakten är det ändå just investeringarna som är den komponent i försörjningsbalansen som växer snabbast 2015 – 2018. Därutöver bidrar både hushållens och offentliga sektorns konsumtion till att hålla uppe tillväxten. Däremot blir draghjälpen från utlandet inte heller framöver särskilt stor. Den snabbare tillväxt som nu förväntas i Europa är ändå relativt måttlig. Vi räknar med att BNP växer med 2,6 procent både i år och nästa år, dvs. något långsammare än under 2016. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Tolvmånaderstalen för KPI har tillfälligt nått över 2 procent, men en starkare krona gör att inflationen pressas tillbaka under nästa år. Den fortsatt svaga prisökningstakten gör att Riksbanken dröjer med att höja styrräntan till nästa höst.

Normaliseringen av konjunkturläget under 2019 och 2020 innebär att BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas svagare än normalt. BNP-ökningen begränsas till 1,4 procent 2019 samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin minskar något.

Överskottet i den offentliga sektorns sparande förväntas i år motsvara 1,2 procent av BNP. Nästa år antar vi emellertid att överskottet blir lägre, vilket beror på att de förslag som lades i Budgetpropositionen för 2018 försvagar sparandet med 40 miljarder kronor. Utgiftskvoten, dvs. utgifter i relation till BNP, ligger kvar på samma nivå 2018 som i år trots stora utgiftssatsningar. Förklaringen är delvis att BNP ökar relativt snabbt samt att de migrationsrelaterade utgifterna börjar minska. Inkomstkvoten faller däremot 2018, bland annat till följd av skattesänkningar till pensionärer. Inkomst- och

utgiftskvoten utvecklas i våra beräkningar i samma takt 2019–2021, vilket innebär att sparandet blir cirka 0,7 procent av BNP perioden ut.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BNP*	3,2	2,6	2,6	1,4	1,7	1,8
Sysselsättning, timmar*	2,0	1,6	1,2	−0,4	−0,1	0,4
Relativ arbetslöshet, nivå	6,9	6,7	6,2	6,4	6,5	6,5
Timlön, nationalräkenskaperna	2,2	3,3	3,1	3,4	3,4	3,4
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,4	2,6	3,1	3,4	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	1,3	2,0	1,7	1,8	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	1,0	1,8	1,8	2,3	2,8	2,6
Realt skatteunderlag	2,6	1,5	1,1	0,4	0,2	0,9
Befolkning	1,3	1,4	1,1	1,0	1,0	1,1

*Kalenderkorrigerad utveckling.

Svagare skatteunderlagstillväxt när konjunkturtoppen passerats

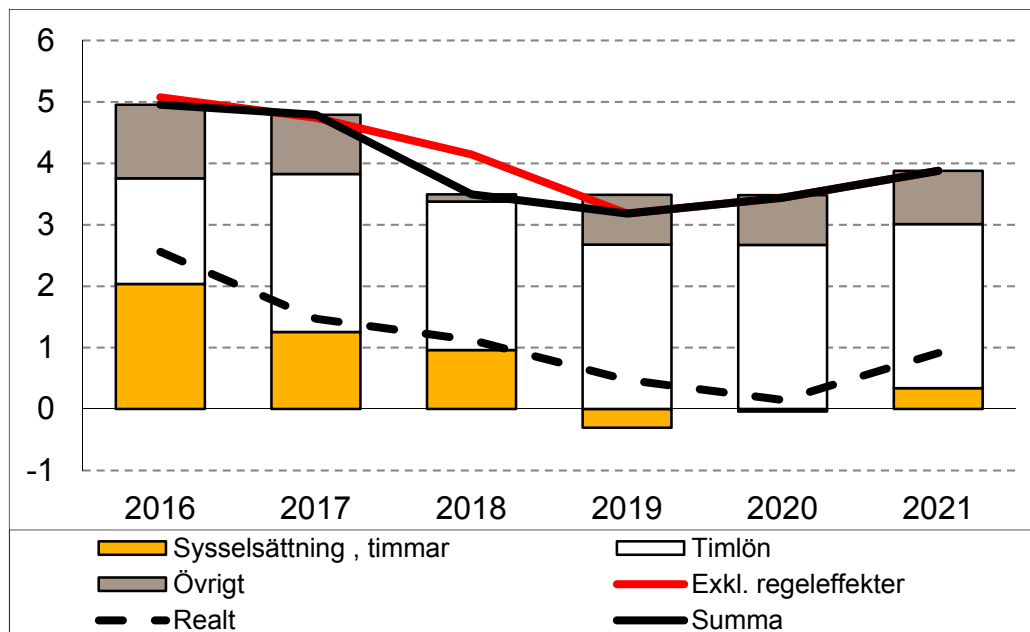
Den 21 november presenterade Skatteverket ett slutligt beskattningsutfall för 2016. Den visar en ökning av skatteunderlaget med 4,95 procent jämfört med året innan. Vår bedömning har sedan prognosen från april 2017 varit att ökningen uppgick till 5,0 procent. Utfallet innebär alltså en liten försämring jämfört med prognosen.

Skatteunderlagsprognosen för 2017–2021 är baserad på den samhällsekonomiska bild som beskrivs kortfattat här ovan och mer utförligt i MakroNytt nr 2/2017 som presenteras idag.

Under 2016 växte skatteunderlaget i snabb takt med stöd av konjunkturuppgångens starka sysselsättningstillväxt (diagram 1) och kraftigt positiv balansering av inkomst-indexerade pensioner. Vi befinner oss nu i en högkonjunktur som väntas bestå även nästa år. Utvecklingen är fortfarande stark men svårigheterna att öka arbetade timmar tilltar. När den svenska ekonomin förutsätts gå mot konjunkturrell balans efter 2018 utvecklas arbetade timmar svagare, med negativa förändringstal 2019–2020.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Den avtagande sysselsättningstillväxtens effekt på skatteunderlaget motverkas 2017 av stigande löneökningstakt. Men därefter leder den, tillsammans med mindre ökning av pensionsinkomsterna, till att skatteunderlaget växer i en lägre takt än de senaste åren.

År 2018 håller höjningen av grundavdraget för personer som fyllt 65 år tillbaka skatteunderlaget med 0,6 procentenheter. Det betyder att skatteunderlagets faktiska ökningstakt är mindre än den underliggande. Detta kompenseras kommuner och landsting för genom en höjning av anslaget Kommunalekonomisk utjämning med ett belopp som motsvarar avdragshöjningens beräknade effekt på skatteintäkterna.

Förändring jämfört med SKL:s prognos från september

Ny statistik visar att den totala lönesumman på arbetsmarknaden ökar mer 2017 än vi förutsåg i september (cirkulär 17:47). Vår bedömning är att vi underskattade både timlöner (enligt nationalräkenskapernas definition) och arbetade timmar. Den senaste tidens utveckling har även föranlett en upprevidering av ökningstakten för arbetade timmar 2018. Vi har dock inte ändrat vår bedömning av sysselsättningsnivån vid en ekonomi i balans 2019. Det innebär att vi nu förutser mindre ökning av arbetade timmar 2019 och 2020 än vi gjorde i september. Därutöver räknar vi nu med svagare inkomstutveckling för pensionärer 2019 och snabbare minskning av inkomster från sjukpenning än i septemberprognosen.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

SKL:s och Regeringens prognoser utvecklas mycket likartat i år och nästa år. Det beror bland annat på att effekten av starkare sysselsättningstillväxt i regeringens prognos

dessa år motverkas av lägre löneökningar. Perioden 2019–2020 visar regeringens prognos betydligt större ökning än SKL:s, främst till följd av fortsatt sysselsättningstillväxt.

SKL:s prognos visar större ökning än Ekonomistyrningsverkets (ESV) 2017–2018 till följd av snabbare sysselsättningstillväxt och mindre avdrag. Bedömningen av 2019 är den omvända, ESV räknar med större ökning av sysselsättning och därmed skatteunderlag än SKL. Skillnaden mellan de båda prognoserna avseende utvecklingen 2021 förklaras av att SKL förutsätter större ökning av både arbetade timmar och sociala ersättningar.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2017	2018	2019	2020	2021	2016–2020
SKL, dec	4,8	3,5	3,2	3,4	3,9	15,7
ESV, nov	4,5	3,1	3,7	3,4	3,2	15,5
SKL, sep	4,4	3,4	3,5	3,8	3,9	16,0
Reg, sep*	4,8	3,4	4,0	3,9		17,1

*Regeringens prognos för 2017 och 2018 har fastställts som uppräkningsfaktorer för preliminär utbetalning av landstingsskatt 2018.

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det enligt denna modell vara möjligt åren 2019, 2020 och 2021 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Snitt 10 år	4,0	4,0	4,0	3,9	4,0	4,1
Årlig ökning	5,1	4,7	4,1	3,2	3,4	3,9
Differens	1,1	0,7	0,1	-0,7	-0,6	-0,2

Källa: Skatteverket och SKL.

Slutligt beskattningsutfall inkomståret 2016

Som nämndes i avsnittet för skatteunderlagsprognosen ovan har Skatteverket publicerat det slutliga beskattningsutfallet för inkomståret 2016. Utfallet finns att hämta på Skatteverkets webbplats:

<https://skatteverket.entricscape.net/#view=dataset&resource=https://skatteverket.entricscape.net/store/9/resource/211>

Den slutliga taxeringen visade en ökning av skatteunderlaget med 4,95 procent år 2016 jämfört med år 2015, vilket kan jämföras med 5,05 procent i tillväxt under föregående år. Jämfört med Skatteverkets preliminära utfall i augusti innebär det slutliga utfallet att den beskattningsbara inkomsten blev 0,12 procentenheter högre. I tabell 4 redovisas preliminära och slutliga beskattningsutfall inkomståren 2013–2016.

Tabell 4. Preliminära och slutliga beskattningsutfall för inkomståren 2013–2016

Procent

	Aug	Sep	Okt	Nov	Skillnad nov–aug	Skillnad nov–okt
Inkomstår 2013	3,51	3,40	3,38	3,36	–0,15	–0,02
Inkomstår 2014	3,30	3,23	3,21	3,16	–0,13	–0,04
Inkomstår 2015	4,63	4,66	4,70	5,05	0,42	0,35
Inkomstår 2016	4,83	4,86	4,88	4,95	0,12	0,07

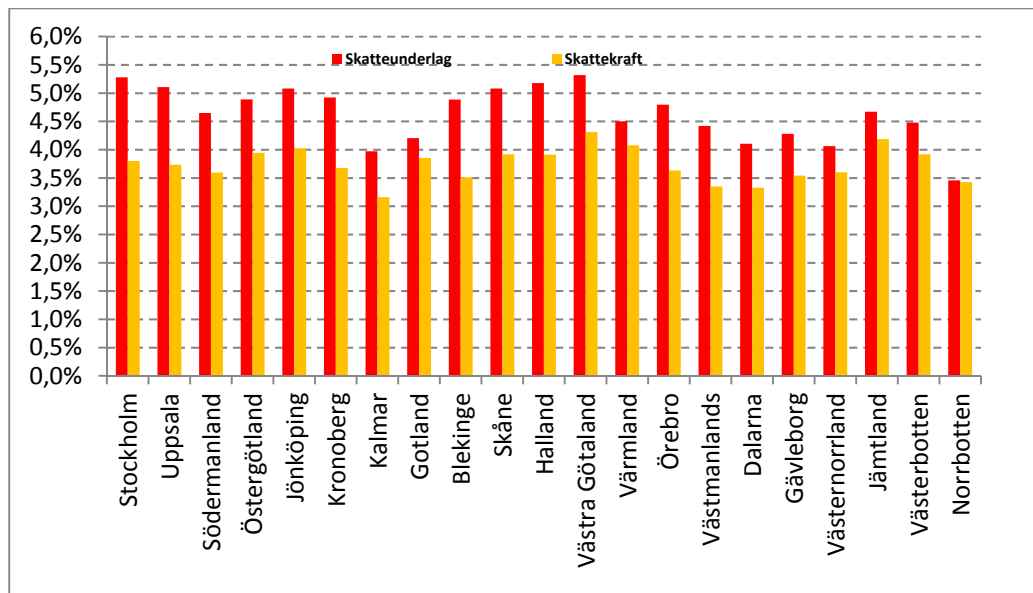
Källa: Skatteverket.

Bäst skatteunderlagstillväxt i landet under inkomståret 2016 hade Sundbyberg (10,2 procent) och Knivsta (8,1 procent). Det var ingen kommun som hade minskande skatteunderlag.

Sambandet mellan befolkningstillväxt och skatteunderlagstillväxt är relativt starkt vilket gör att det är mindre spridning i förändringen av skattekraft, dvs. skatteunderlaget per capita. Mest ökade skattekraften i Storfors och Orsa.

Diagram 2. Utveckling av skatteunderlag och skattekraft (skatteunderlag per invånare) inkomståret 2016 per län

Procentuell förändring

Källa: Skatteverket.

Den länsvisa spridningen av skatteunderlagstillväxten är betydligt mindre än den kommunala. Den starkaste utvecklingen återfanns i Västra Götalands region, där skatteunderlaget växte med 5,3 procent och där var även utvecklingen av skattekraften högst och ökade med 4,3 procent.

Tabell 5. Skatteunderlagstillväxt och faktisk medelskatte kraft, inkomståren 2016 och 2015, per kommungrupp

Procent och kronor

	Utveckling skatteunderlag 2015–2016, %	Utveckling skattekraft 2015–2016, %	Faktisk medelskatte kraft 2016, kronor
Förortskommuner till storstäderna	5,2	3,8	241 911
Förortskommuner till större städer	5,0	4,1	200 598
Glesbygdskommuner	3,6	3,8	175 048
Kommuner i glesbefolkad region	3,8	3,4	193 838
Kommuner i tätbefolkad region	4,6	3,6	190 082
Pendlingskommuner	4,7	3,8	195 633
Storstäder	5,6	4,3	237 438
Större städer	5,0	3,9	204 402
Turism- och besöksnäring-kommuner	4,5	3,8	191 744
Varuproducerande kommuner	4,0	3,2	189 725
Totalt	4,95	3,88	212 145

Källa: Skatteverket.

Indelat i kommungrupper växte den beskattningsbara inkomsten mest i storstäderna (Stockholm, Göteborg och Malmö), med 5,6 procent och minst i glesbygdskommunerna, med 3,6 procent. Utvecklingen av skattekraften var betydligt mer likvärdig mellan de olika grupperna. Även här var det storstäderna som hade den största ökningen. Högst medelskattekraft finns i förortskommunerna, nästan 40 procent högre än i glesbygdskommunerna.

Slutavräkningar 2016–2018

Slutavräkning 2016

Enligt taxeringsutfallet blir slutavräkningen av 2016 års skatteintäkter –153 kronor per invånare den 1.11.2015. Avräkningen regleras i januari 2018. SKL:s decemberprognos 2016, som enligt riktlinjer från Rådet för kommunal redovisning låg till grund för bokslutet för 2016, gav en avräkning på –206 kr/invånare. Detta medför en korrigeringspost på +53 kr per invånare som påverkar bokslut 2017. Jämfört med vår septemberprognos (cirkulär 17:47) är det en försämring med 30 kronor.

Slutavräkning 2017

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2016 och 2017 uppgår till 5,0 procent respektive 5,2 procent, enligt budgetpropositionen för 2017. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkning vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2017 blir negativ och uppgår till –204 kronor per invånare den 1.11.2016. Jämfört med vår prognos i september är det en förbättring med 143 kronor per invånare.

Slutavräkning 2018

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2017 och 2018 uppgår till 4,8 procent respektive 3,4 procent, enligt budgetpropositionen för 2018. SKL:s prognos innebär en högre uppräkning vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2018 blir positiv och uppgår till +45 kronor per invånare den 1.11.2017, vilket är en förbättring med 222 kronor jämfört med septemberprognosen.

Skattesatser och skatteväxlingar 2018

Inför 2018 höjer 5 kommuner skattesatsen medan 4 kommuner sänker den. Detta påverkar inte medelskattesatsen (exklusive skatteväxlingar). Utöver rena skattesatsförändringar skatteväxlar Dalarnas län för kollektivtrafik. Det innebär att ansvaret för kollektivtrafik övergår från kommunerna till landstinget med motsvarande justering av skattesatserna. Skatteväxlingen innebär att kommunernas skattesats minskar och landstingets ökar med 47 öre.

De kommunvisa skattesatserna för 2018 finns på www.scb.se, under Offentlig ekonomi.

Befolkningsuppgifter per den 1.11.2017 och reviderad befolkningsprognos

Den 7 december presenterade Statistiska centralbyrån (SCB) befolkningsuppgifter per 1 november 2017. Dessa påverkar intäkterna i form av skatteintäkter och utjämningsbidrag/avgift. Den prognostiserade medelskattekraften 2018 blir 286 kr lägre per invånare på grund av att antalet invånare enligt utfallet var 12 897 fler än prognosen, dvs. det beräknade skatteunderlaget divideras med fler antal personer. Kommuner som erhåller bidrag i inkomstutjämnningen kommer att få lägre ersättning och kommuner som betalar avgift kommer att betala en högre avgift på grund av detta, allt annat oförändrat.

I tabell 6 syns befolkningsutfall och prognos samt medelskattekraft som ligger till grund för beräkningarna i Prognosunderlag K 2017–2021 17068.

Tabell 6. Befolkning i riket, utfall och prognos per november samt medelskattekraft 2017–2021

Antal och procentuell förändring

	2017	2018	2019	2020	2021
Utfall	10 104 036				
Prognos		10 205 973	10 309 400	10 415 253	10 530 756
Förändring, %	1,014	1,010	1,010	1,010	1,011
Medelskattekraft					
Regeringens fastställda	220 385	223 844			
SKL:s prognos	219 446	224 060	228 921	234 329	240 994

Källa: SCB, regeringen, SKL.

Kostnadsutjämnningen 2018

SCB har skickat ut det definitiva utfallet för 2018 års kostnadsutjämnning den 21 december.

Variabeln eftersläpningseffekt i delmodellen för befolkningsförändringar är nu fastställd. Den höga befolkningstillväxten gör att många kommuner uppfyller kriteriet för att få ett bidrag. 36 kommuner får ett bidrag upp till 1 457 kronor per invånare. Avgiften för övriga kommuner blir sålunda också högre än tidigare, 120 kronor per invånare.

Regleringsbidrag/avgift

Förbundet har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämnningen för åren 2017 till 2020 (tabell 7 och 8). Förändringar sedan senaste bedömningen beror på vår skatteunderlagsprognos och förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämnning. Med anledning av skatteväxlingen mellan kommuner och landsting i Dalarna har statsbidragsramen minskats med 68 miljoner kronor jämfört med BP2018 eftersom skatteväxlingen påverkar nettokostnaden i inkomstutjämnningen.

Tabell 7. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2017 till 2020

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020
Inkomstutjämnning, netto (+)	65 811	67 693	69 926	72 303
Strukturbidrag (+)	1 052	1 055	1 066	1 076
Införandebidrag (+)	259	34	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	67 104	68 750	70 992	73 379
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	67 007	70 339	75 482	80 457
Differens → Regleringspost (2)–(1)	–97	1 589	4 491	7 078

Källa: SCB och SKL.

Tabell 8. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2017 till 2020

Kronor per invånare

	2017	2018	2019	2020
Inkomstutjämnning, netto (+)	6 602	6 700	6 851	7 013
Strukturbidrag (+)	106	104	104	104
Införandebidrag (+)	26	3	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	6 732	6 804	6 956	7 118
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	6 722	6 961	7 396	7 804
Differens → Regleringspost (2)–(1)	–10	157	440	687

Källa: SCB och SKL.

Observera att den del av ”Välfärdsmiljarderna” i BP2017 som fördelas efter invånarantal, ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämnning och därmed även i våra beräkningar av regleringsposten ovan för åren 2017–2021. Den del som fördelas utifrån flyktingvariabler ingår inte i våra beräkningar. De ”nya välfärdsmiljarderna” i BP 2018 ingår i SKL:s beräkningar av regleringsposten och påverkar därmed regleringsposten positivt fr.o.m. 2019.

Utfall i LSS-utjämnningen år 2018

SCB har beräknat utfallet av bidragen och avgifterna i LSS-utjämnningen för år 2018. Den största delen av skillnaden mot den förra preliminära beräkningen i september beror på att folkmängden justerats per den 1 november 2017. Några kommuner har dessutom förändrat sina uppgifter i underlaget för personalkostnadsindex enligt räkenskapssammandraget 2016 och i antalsstatistiken som också påverkar utfallet.

Beräkningarna för bidrags- och avgiftsåret 2018 baseras på verksamhetsstatistik över antalet LSS-insatser 2016, genomsnittliga kostnader enligt RS 2016 samt personalkostnadsindex beräknade på 2016 års förhållanden. Dessutom räknas kostnaderna från 2016 upp med NPI, där har också en justering gjorts sedan förra prognosen.

LSS-utjämnningen 2019

Vi kommer att göra en första prognos på utfallet i LSS-utjämnningen för 2019, med hjälp av SCB, i april. Preliminärt utskick är 27 april. I likhet med tidigare år kommer utjämnningen för de kommuner som skickat in **RS 2017** senast **17 april** till SCB att beräknas med de aktuella uppgifterna från RS. Ordinarie sista dag för inlämning av RS

är 21 mars så kommunerna har ytterligare ca fyra veckor för insändning för att få ett bättre prognosunderlag för LSS-utjämnningen. En andra prognos för utfallet för 2019 skickas ut i v. 24 när alla kommuner beräknas vara färdiga med RS för 2017.

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2016–2021. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, t.ex. i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKL:s kalkyler.

Tabell 9. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Arbetskraftskostnader*	3,6	4,0	3,3	3,2	3,7	3,3
Övrig förbrukning	0,7	2,6	2,3	2,5	2,6	2,6
Prisförändring	2,7 %	3,5 %	3,0 %	3,0 %	3,4 %	3,1 %

**Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.*

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKL:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKL:s prognos (dock justerad för den statliga lärlönesatsningen), och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna. Jämfört med vår förra prognos är det framförallt 2017 som ändrats. Beroende på nya löneantaganden är nu PKV 0,7 procentenheter högre. För 2016 och 2017 påverkar lärlönesatsningen PKV med cirka 0,3 procentenheter per år.

Allt högre avsättningar för förmånsbestämda pensioner innebär kraftigt ökade pensionskostnader framöver. Det påverkar även utvecklingen av sociala avgifter, främst 2018 och 2020. Det bör dock betonas att denna utveckling är starkt förknippad med de antagande om priser, löner m m som ligger bakom kalkylen. Osäkerheten ökar för varje år framåt. För 2018 och 2020 påverkar det PKV med 0,3 respektive 0,4 procentenheter.

Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIF-KS, dvs. konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt, och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prisförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

Arbetsgivaravgifter och PO-pålägg för kommunerna år 2018

Höjda kostnader för avtalspensioner

PO-pålägget för år 2018 höjs till **39,17 procent** av lönesumman, vilket är en höjning med 0,84 procentenheter jämfört med 2017. Höjningen beror på ökade kostnader för avtalspensioner. De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är oförändrade.

Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar

Arbetsgivaravgifterna enligt lag är oförändrade och uppgår år 2018 liksom år 2017 till 31,42 procent.

Det är en liten sänkning av avtalsförsäkringarna, de sänks från 0,08 procent år 2017 till 0,05 procent år 2018. Det är tjänstegrupplivförsäkringen (TGL-kl) som sänks.

Avtalspensioner

Det kalkylerade pålägget avseende avtalspensioner höjs för år 2018, från 6,83 procent år 2017 till **7,70 procent för år 2018**. Det är främst kostnaden för den förmånsbestämda pensionen som ökar, vilken ger en pensionsförmån för inkomster utöver 7,5 inkomstbasbelopp (ca 39 100 kr/mån år 2018).

Pensionskostnaderna har på senare år varit något nedtryckta på grund av den låga inflationen. Simuleringar från de två pensionsadministratörerna KPA och Skandikon visar nu på ökade kostnader för den förmånsbestämda pensionen. En förklaring är att pensionsunderlaget ökar snabbare när inflationen återgår till en mer normal nivå. En annan förklaring är att lönerna tenderar att öka snabbare för inkomster över tak, exempelvis via satsningar på karriärtjänster och brist på kvalificerad personal. Det tar dock tid innan löneökningar slår igenom, men prognoser några år framåt visar på fortsatt ökande kostnader.

Det som rekommenderas som PO-pålägg är utifrån ett genomsnitt i sektorn. Kostnaden är dock betydligt högre för de anställda som har inkomster utöver taket. Kostnaden skiljer sig även åt i olika kommuner beroende på lönestruktur. För att ta hänsyn till detta kan man jobba med differentierat PO-pålägg. Se exempel i *bilaga 1*.

Anställda över 65 år

För anställda som vid årets ingång fyllt 65 år är arbetsgivaravgiften enligt lag 10,21 procent (älderspensionsavgiften) och den särskilda löneskatten på äldres inkomster, som infördes den 1 januari 2016, uppgår till 6,15 procent. Avseende avtalsförsäkringar betalas endast TFA (0,01 procent). Premie för avgiftsbestämd pension om 5,59 procent betalas vanligen fram till 67 år. *Sammantaget* blir därmed PO pålägget för de som fyllt 65 år 21,96 procent.

Anställda födda 1937 och tidigare

För anställda födda 1937 och tidigare utgår inga arbetsgivaravgifter, eftersom dessa årgångar är helt kvar i det gamla pensionssystemet. Däremot ska den särskilda löneskatten på 6,15 procent betalas.

Se bilaga 1 för kommunernas arbetsgivaravgifter 2017 och 2018.

Utbetalning av preliminära skatter och bidrag 2018

Skatteverkets utbetalningar av skatter och bidrag under år 2018 görs den tredje vardagen efter den 17:e varje månad, datumen framgår av tabell 9. Slutavräkningen för 2016 års skatteintäkter justeras i samband med januari månads skatteutbetalning.

Tabell 10. Utbetalnings- och bokföringsdag för preliminära skatter och bidrag 2018

Datum

	Utbetalnings- dag	Bokförings- dag		Utbetalnings- dag	Bokförings- dag
Jan	22	23	Jul	20	23
Feb	21	22	Aug	22	23
Mar	21	22	Sep	20	21
Apr	20	23	Okt	22	23
Maj	22	23	Nov	21	22
Jun	20	21	Dec	20	21

Källa: Skatteverket.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2017–2021

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2017–2021 på vår webbplats på nedanstående länk: <http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2017–2021. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via nedanstående länk:

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidragsspecificering.1403.html>

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 17:47) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Slutligt beskattningsutfall för inkomståret 2016
- Skattesatser 2018
- Befolkningsuppgifter per den 1 november 2016 och reviderad befolkningsprognos
- Kostnadsutjämnning 2018
- Utfall i LSS-utjämnningen år 2018
- Ny statsbidragsram p.g.a. skatteväxling
- Kommunal fastighetsavgift

Beräkningarna bygger i övrigt på 2018 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen.

Gör kommunens egen intäktsprognos åren 2017–2021 med hjälp av modellen ”Skatter & bidrag”

Med hjälp av modellen kan du se kommunens intäkter efter olika antaganden om:

- Skattesats
- Antal invånare och åldersstruktur i den egna kommunen
- Skatteunderlagsutvecklingen i den egna kommunen
- Skatteunderlag i riket

Du får också en ökad förståelse för hur utjämningsystemets olika delar påverkas av förändringar i befolkningen och av skatteunderlagets utveckling i riket. Vi informerar kontinuerligt i våra cirkulär om hur ändrade förutsättningar ska föras in i modellen.

Modellen är endast tillgänglig för dig som ansvarar för kommunernas ekonomi- eller finansfunktion.

Rutiner för prenumeration / beställning av modellen år 2018

Modellen utökas med tre år

Eftersom många kommuner påtalat att de har behov av att kunna göra beräkningar på längre sikt än fem år, kommer vi att från och med 2018 förlänga modellen med tre år. Det innebär att modellen 2018 kommer att omfatta åren 2018–2025, vilket motsvarar de år som vår skatteunderlagsprognos omfattar. Vi kan liksom tidigare ta emot beställningar av beräkningar på ännu längre sikt för de kommuner som eventuellt behöver

det, men då måste kommunen komma överens med oss om vilken uppräkningsfaktor vi ska använda för åren efter 2025.

Förnyad prenumeration för gamla användare

De som haft modellverktyget under 2017 och även vill fortsätta ha det under 2018 behöver inte göra någon ny beställning. Däremot vill vi snarast, dock senast den 9 januari 2018, få nya uppgifter från de kommuner som bytt kontaktperson och/eller fakturaadress. Skicka nya uppgifter till Mona Fridell, e-post: mona.fridell@skl.se

Om kommunen *inte* vill ha modellverktyget år 2018 måste vi få en anmälan om detta till oss senast den 9 januari. Skicka avanmälan till Mona Fridell, e-post: mona.fridell@skl.se

Priset år 2018 är 2 200 kronor, vilket är en höjning med 400 kronor som motiveras med att vi utökar modellen med tre år. Nästa års modell kommer att skickas ut i månadsskiftet januari/februari.

Beställning för nya användare

Kommuner som inte haft modellverktyget under 2017 gör beställningen via vår beställningsblankett. Beställningsblanketten kan hämtas från vår webbplats skl.se under område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik), Budget och planering, Skatter & bidrag, kommuner. **Spara den först på Din dator innan Du fyller i den!**

Blanketten kan sedan e-postas till mona.fridell@skl.se.

Kurs i utjämningsystemet och modellen ”Skatter & bidrag”

Onsdagen den 25 april anordnar vi vårens kurs i *utjämningsystemet och modellen Skatter & bidrag*. Under dagen varvas en teoretisk genomgång av utjämningssystemets grunder och praktiska övningar i modellen Skatter & bidrag. Vi går igenom eventuella aktuella frågor med koppling till systemet och deltagarna får även möjlighet till att arbeta med egna frågor med stöd/handledning.

Plats Sveriges Kommuner och Landsting, Hornsgatan 20, Stockholm

När onsdagen den 25 april, kl. 9:30–16:00

Preliminärt program

vid ankomst: Kaffe och smörgås

09.30–12.00 Övergripande information och inkomstutjämnning

12.00–13.00 Lunch

13.00–16.00 Kostnadsutjämnning, LSS och egna övningar

Kostnad 1 000 kr per person inklusive lunch, men exklusive moms.

Anmälan via e-post till Mona Fridell (mona.fridell@skl.se) eller tfn 08-452 79 10 senast den 4 april. Platsantalet är begränsat. Ange särskilt fakturaadressen och eventuella kostavvikelser.

Obs! Alla deltagare måste ha med sig en egen dator!

Mer information om kursens innehåll kan du få av Mona Fridell, kontaktuppgifter finns ovan. Information finns även på vår webbplats www.skl.se under ekonomi, juridik, statistik/ekonomi/budget och planering/skatter och bidrag kommuner eller nedanstående länk:

<https://skl.se/tjanster/kurserochkonferenser/kalenderhandelser/utjamningssystemetochmodellenskattebidrag.14461.html>

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Kommuner som använder den *förenklade* uppdateringen laddar ner filen:

- Uppdateringsfil-17068nr6.xls
från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

OBS! Viktig information för alla, även de som gör förenklad uppdatering:

- Eftersom befolkningsutfallet per den 1 november 2017 är definitivt måste kommunens egen befolkningsprognos på blad 2 cell D30 ändras så att befolkningsuppgiften där stämmer med cell D29.
- Kommuner som får ersättning för eftersläpningseffekter måste i rullgardinslistan för kostnadsutjämningsalternativen på blad 1 eller 4 välja något av demografialternativen för att få rätt beräkning av kostnadsutjämningsalternativen 2018.
- I vårt cirkulär 17:69 om fastighetsavgiften finns prognos för 2019 med. Tyvärr är modellen inte förberedd för att den prognosen ska kunna läggas in med förenklad uppdatering. Men eftersom det är årets sista uppdatering gör det inget om formlerna skrivs över, så den som så önskar kan skriva in prognosen för 2019 på blad 2 cell E90.
- Prognosen för fastighetsavgiften 2017 i modellen är exklusive korrigeringspost avseende bokslut 2016.

Kommuner som uppdaterar modellen *manuellt* behöver göra nedanstående förändringar i **blad 2 Indatabladet**. Först måste bladets skydd tas bort. Lösenordet är ”kommun”.

- Skriv in följande formel i cell B9: =B11.
- Skriv in SKL:s skatteunderlagsprognos i cellerna C9 till G9. Beloppen syns i tabell 2, första raden.
- Skriv in definitivt beskattningsutfall för inkomstår 2016 i riket i cellen C19. Beloppet är: 2087172,4201
- Skriv in kommunens definitiva beskattningsutfall 2016 i cellen C20. Värdena finns i ”Prognosunderlag K 2017–2021 17068”, cell C48.

- Skriv in rikets befolkning per 1.11 2017 samt prognosen för åren 2018–2020 i cellerna D26–G26. Värdena finns i ”Prognosunderlag K 2017–2021 17068”, cellerna D42–G42.
- Skriv in kommunens befolkning per 1.11 2017 samt förbundets prognos för åren 2018–2020 i cellerna D29–G29. Uppgifterna finns i ”Prognosunderlag K 2017–2021 17068”, cellerna D44–G44. OBS! Ändra den egna prognosen i cell D30 så att den är densamma som utfallet i cell D29.
- Skriv in ny statsbidragsram för åren 2018 till 2021 i cellerna D32–G32. Beloppen är: 70 338,867; 75 482,367; 80 456,767; 82 556,767
- Skriv in beloppen för inkomstutjämningsbidraget netto åren 2018 till 2021 i cellerna D35–G35. Beloppen är: 67 692,914; 69 926,049; 72 302,526; 75 124,284
- Skriv in det överskjutande beloppet för kostnadsutjämningsen i cell D39. Beloppet är –32,349
- Skriv in strukturbidraget 2018–2021 i cellerna D42–G42. Beloppen är: 1 054,911; 1 065,551; 1 076,354; 1 087,408
- Skriv in införandebidraget 2018 i cellen D45. Beloppet är: 34,035
- Skriv in ny prognos för konsumentprisindex i cellerna B54–G54. Beloppen syns i tabell 1, sjunde raden.
- Lägg in kommunens förändring av skattesatsen 2018 i cell D57. **Detta gäller endast kommuner som förändrar skattesatsen 2018.** En höjning med 10 öre skrivs 0,10. En sänkning skrivs med minustecken framför. Glöm inte att aktivera en eventuell skatteförändring genom att välja ”Förändrad” på knappen Skattesats på bladet Totala intäkter.
- Skriv in kommunens värde för Kostnadsutjämningsen 2018 i cell D63. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2017–2021 17068”, cell D22 (kommuner med eftersläpningseffekt ska använda värdet från cell E22, se nedan). Eventuell formel ska skrivas över. Kommuner som kommer ifråga för **eftersläpningssättning** ska, liksom tidigare, ha en formel i denna cell. Formeln ska lyda $=xxxx + (OM(N5>2; 'Blad 6 Befolkningsförändringar'!D85;0))$ där xxxx = kostnadsutjämningsen 2018 enligt prognosunderlaget cell E22. Observera att det är värdet för 2019 som ska skrivas in, detta för att exkludera eftersläpningssättningen från kostnadsutjämningsen åren 2018 och framåt. **För att få med eftersläpningseffekten i beräkningarna ska något av demografialternativen väljas under knappensatsen för kostnadsutjämningsen på blad 1 (eller blad 4).**
- Skriv in det definitiva LSS-bidraget/avgiften för 2018 i cell D66. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2017–2021 17068”, cell D26. Eventuell formel ska skrivas över. Eftersom beloppet här läggs in utan decimaler kommer avrundningsdifferens att uppstå mot prognosunderlaget där decimaler ingår.
- Skriv in utfall för kommunal fastighetsavgift 2016 i cellen B90, prognos för 2017 i cellen C90 och prognos för 2018 i cellen D90. Värdena finns i cirkulär 17:69 bilaga 7 (mallen), cell J18 (2016), K18 (2017) L18 (2018). **OBS!** Beloppen ska anges i

tusentals kronor. För att få fram värden i mallen måste kommunkoden skrivas in i cell C1 i mallen/bilaga 7.

Följande ändringar måste göras i blad 1 Totala intäkter:

- Skriv in SKLs prognos över korrigerings av avräkning på 2016 års inkomster i cell H28 (53 kr/inv.).
- Skriv in SKLs prognos över avräkningen på 2017 års inkomster i cell H30 (-204 kr/inv.).
- Skriv in Sveriges Kommuner och Landstings prognos över avräkningen på 2018 års inkomster i cell I32 (45 kr/inv.).

Efter att ha gjort ändringen bör skyddet återinföras genom att man på menyn Verktøj väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord återigen skriver in "kommun".

Information om tidpunkter under 2018

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi och sedan på Ekonomikalendern.

Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Håkan Hellstrand (makroekonomi) 08-452 78 19, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, Anders Folkesson (utjämningsystemet) 08-452 73 37, Måns Norberg (utjämningsystemet) 08-452 77 99, Peter Sjöquist (LSS-utjämnings) 08-452 77 44, Per Sedigh (sammanvägt prisindex kommunal verksamhet) 08-452 77 43, Siv Stjernborg, (arbetsgivaravgifter) 08-452 77 51, Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10.

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Mona Fridell

Bilagor

Bilaga 1: Arbetsgivaravgifter för kommuner 2017 och 2018

"Prognosunderlag K 2017–2021-17068", finns på vår webbplats på följande länk:

<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>